

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 117. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956848256960/facsimile.pdf (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

Hverdagens nøgterne og praktiske Folk. Men aldrig kedelige. Bergen har ganske vist kun 100,000 Indbyggere og staar i Størrelse tilbage ikke blot for de tre nordiske Hovedstæder, men ogsaa for Gøteborg. Alligevel er det en By af Format, uden Mindreværds-komplekser eller parvenuagtige Tilbøjeligheder. Det bruger man ikke i en gammel, inkarneret Handelsstad med mange Skibe og oversøiske Forbindelser. Indtil ca. 1860 var Bergen Nordens største By. Det kan man endnu mærke paa Indbyggerne. De er Hovedstadsmennesker.

De har deres egen Form. Deres Selvsikkerhed er næsten legendarisk, og deres Slagfærdighed er frygtet. Paa dette Punkt ligner de Københavnerne. De taler et Sprog, der i Tønen heller ikke er saa forskelligt fra det københavnske. Det er smidigt og behageligt. Man hører i Bergen ikke det rullende østlandske *r*, heller ikke det lidt skurrende *r*, som man træffer i Vestlandets øvrige Byer. Den Landbo, som kommer til Bergen og ikke har den rette Stemmeføring, er uhjælpelig en *Stril*. Ordet kan ikke oversættes, men om dets Betydning er man ikke længer i Tvivl, naar man blot én Gang har hørt en Gadedreng udslynge det imod en Kollega. Det er Krigsaarsag.

Det Træk ved Bergens gamle borgerlige Kultur, man helst dvæler ved, er dog Hyggen. Faa Steder er Sansen for Hjemlighed og Selskabelighed saa fint udviklet som i denne gamle Nordhavsby under de høje Fjelde. Midt i den vilde, ugæstmilde Skærgaard ligger under Vintermørke, Storm og Regn Bergen som en sælsom Blomst af Lunhed og Hjertelighed. En bergensisk Købmand, der faar Besøg af fremmede Forretningsforbindelser, inviterer dem ikke paa Restaurant, han tager dem med hjem. En gammeldags Skik, der klæder denne By som ingen anden.

Efter Børstid er Bergenserne altid oplagt til Vin og festlig Lyrik. Paa det gamle Træ-Teater, der er opført i Aaret 1800, men som nu er omdannet til Museum, finder man endnu Støvet af Generationers Festglæde. Ikke blot norske, men ogsaa danske Skuespillere har her frydet det letbevægelige og teaterglade bergenske Publikum. Nu

er her saa øde. I Fremmedbogen finder man mest amerikanske Damenavne. Det virker straks lidt overraskende; men det er Ibsen, der trækker. Han boede paa Teatret som Instruktør nogle Aar. Det samme gjorde i øvrigt ogsaa Bjørnson. I *Fiskerjentens* første eventyrlige Møde med Skuespillet har han rejst Monumentet over det gamle Bergens Glæde ved Lys og Lampers Skær.

Men Lysene i Bergen, Kilden til saa megen vinterlig Hygge og Fest, har ogsaa været Aarsagen til Byens uhyggeligste Begivenheder. Gang paa Gang har de frygteligste Brandkatastrofer hærget Byen; sidste Gang saa sent som 1916.

Det var den 15. Januar, en Dag med Slud og nordvestlig Storm, at et Par Mænd i en af Søboderne ved Muralmeningen med et aabent Lys kom for nær ved noget Tjæreværk. Brandvæsnet kom straks til. Men der var intet at gøre. Den gamle Træbebyggelse var som et vel tilrettelagt Baal. Stormen gjorde Resten. En Time efter stod flere Karréer i Flamme. Gennem Smug og Smitter buldrede Ilden frem med Lynets Hast, medens Brandvæsnet maatte vige fra Stilling til Stilling. Brændende Bjælker fløj gennem Luften. Efter nogle Timers Forløb var Ilden naaet til Tormalmeningen, en 50 Meter bred Gade, paa begge Sider bebygget med Stenhuse. Her sprang den over paa sin altfortærende Gang. Den Nat brændte hele Bergens centrale Forretningskvarter.

Det, som i 1916 gik op i Luer, var for en stor Del Bygninger fra Firserne og Halvfemserne. Ingen begræder mere deres Ødelæggelse. I Bergens Hjerter har nu rejst sig en moderne By med ensartede 6—7 Etagers Huse. En ny Arkitekturepøke har sluttet sig til de øvrige. Den giver Byen et Træk af moderne Storstad. Man konstaterer det med Glæde. Bergens Ansigt vilde ikke ligne sig selv, hvis det ikke fremfor alt var levende.